

УДК 378.018.8:364-4]:378.017:174](045)

DOI <https://doi.org/10.32782/humanitas/2024.5.10>

**Світлана РОЄНКО**

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, вул. Садова, 2, м. Умань, Черкаська обл., Україна, 20300

**ORCID:** 0000-0003-1250-6458

**Scopus-Author ID:** 57226763938

**Бібліографічний опис статті:** Роєнко, С. (2024). Формування професійно-етичної культури майбутніх соціальних працівників. *Ввічливість. Humanitas*, 5, 69–75, doi: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2024.5.10>

## ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ

У статті на основі теоретичного аналізу проблеми та вивчення сучасної практики підготовки майбутніх соціальних працівників обґрунтовано важливість формування їхньої професійно-етичної культури. Визначено, що освітні компоненти відіграють ключову роль у розвитку професіоналізму соціальних працівників.

У статті розкрито потенціал навчальної дисципліни «Етика соціальної роботи» як важливого інструменту для формування професійно-етичної культури майбутніх фахівців. Показано, що ця дисципліна сприяє розвитку моральних цінностей, етичних принципів та компетентностей, необхідних для ефективної та відповідальної роботи у соціальній сфері.

Акцентовано увагу на меті вивчення дисципліни та завданнях, спрямованих на її досягнення. Зазначено, що вивчення дисципліни сприяє формуванню інтегральної та фахових компетентностей, а також навичок *soft skills*, зокрема таких як комунікабельність, вміння працювати в команді, комплексне розв'язання проблем, орієнтація на клієнтів, вміння попереджати, а в разі необхідності вирішувати конфлікти ситуації, володіння тайм-менеджментом.

У дослідженні проаналізовано освітньо-професійну програму «Соціальна робота (Соціально-психологічне консультування)» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 231 Соціальна робота галузі знань 23 Соціальна робота, а також робочу програму навчальної дисципліни «Етика соціальної роботи». Описано зміст, форми та методи теоретичної та практичної підготовки майбутніх соціальних працівників.

У процесі дослідження було використано метод аналізу психолого-педагогічних джерел, метод спостереження, а також аналіз освітньо-професійної програми, робочої програми та навчально-методичного забезпечення дисципліни.

**Ключові слова:** професійно-етична культура, етика соціальної роботи, етичні кодекси, етичні принципи та стандарти.

**Svitlana ROIENKO**

PhD in Pedagogy, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Social Pedagogy and Social Work, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University, 2 Sadova str., Uman, Cherkasy region, Ukraine, 20300

**ORCID:** 0000-0003-1250-6458

**Scopus-Author ID:** 57226763938

**To cite this article:** Roienko, S. (2024). Formuvannya profesiyno-etychnoyi kul'tury maybutnikh sotsial'nykh pratsivnyki [Formation of professional and ethical culture of future social workers]. *Vvichlyvist. Humanitas*, 5, 69–75, doi: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2024.5.10>

## FORMATION OF PROFESSIONAL AND ETHICAL CULTURE OF FUTURE SOCIAL WORKERS

In the article, the importance of developing the culture of professional ethics among future social workers is substantiated through theoretical analysis and a review of current training practices in the field. It is determined that educational components play a key role in fostering the professionalism of social workers.

*The article elaborates on the potential of the educational course "Ethics of Social Work" as an essential tool for cultivating the culture of professional ethics of future specialists. This course is shown to promote moral values, ethical principles, and competencies essential for effective and responsible practice in the social sector.*

*Focus is directed toward the purpose of studying this course and the specific tasks designed to accomplish that purpose. The course is acknowledged to support the development of integral and professional competencies, as well as soft skills, such as communication abilities, teamwork, comprehensive problem-solving, client-centric approach, conflict prevention and resolution, and time management.*

*The study examines the educational and professional program "Social Work (Social and Psychological Counseling)" at the first (bachelor's) level of higher education of the specialty 231 Social Work within the field of knowledge 23 Social Work alongside the work program of the academic course "Ethics of Social Work". The content, forms, and methods of theoretical and practical training for future social workers are described.*

*In the research process, methods such as the analysis of psychological and pedagogical sources, observation, and the analysis of the educational and professional program, curriculum, and educational and methodological support for the course were applied.*

**Key words:** culture of professional ethics, ethics of social work, ethical codes, ethical principles and standards.

**Актуальність проблеми.** Відповідно до основних положень державної політики пріоритетним напрямом України є забезпечення гідного життя та вільного розвитку людини. Реалізація цього напрямку, зокрема через подолання соціальних проблем, покладається на фахівців соціальної сфери. Соціальні працівники мають бути здатними працювати в умовах сучасних викликів, зумовлених воєнним станом, економічною кризою, трансформаційними процесами, що відбуваються в суспільстві. Соціальна робота вимагає не лише професійних знань і навичок, але й високої етичної відповідальності, адже саме соціальні працівники часто стають опорою для вразливих верств населення. Зважаючи на значну соціальну роль даної професії формування професійно-етичної культури майбутніх фахівців є ключовою складовою їхньої підготовки.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Проблема підготовки майбутніх соціальних працівників постійно перебуває в полі зору дослідників. Дана увага зумовлена потребою суспільства у висококваліфікованих, етично свідомих та психологічно стійких працівниках.

Питання підготовки майбутніх соціальних працівників були предметом дослідження О. Шевчук. У публікації «Основи цілісного гармонійного розвитку особистості майбутніх соціальних працівників у процесі професійної підготовки» дослідниця наголошує, що процес професійної підготовки майбутніх соціальних працівників забезпечує цілісний вплив на особистість майбутнього фахівця, його емоційно-ціннісну, когнітивно-світоглядну й діяльнісно-вольову сфери, стимулює процес самовиховання, саморозвитку й самоорганізації особистості (Шевчук, 2018, с. 254).

У статті «Тренінгові технології навчання у професійній підготовці майбутніх соціальних працівників» О. Шевчук у контексті оновлення змісту сучасної вищої освіти обґрунтовує необхідність використання тренінгових технологій як ефективного засобу формування практичних навичок та професійно важливих якостей, зокрема комунікативних (Шевчук, 2019).

Особливості формування професійної етики майбутніх соціальних працівників в університетах стали предметом дослідження Р. Зозуляк-Случик. У монографічному дослідженні авторка розглянула професійну етику майбутніх соціальних працівників як проблему педагогічної теорії та практики, розкрила концептуальні та теоретичні засади формування професійної етики, а також обґрунтувала систему формування професійної етики (Зозуляк-Случик, 2019).

Питання підготовки соціальних працівників у міжнародному контексті стали предметом дослідження Т. Семигіної. У публікації «Глобальні стандарти підготовки соціальних працівників як ідеалістичне бачення розвитку освіти із соціальної роботи» (2021) авторка здійснила аналіз «Глобальних стандартів освіти та підготовки фахівців із соціальної роботи» (2004) та «Глобальних стандартів освіти та підготовки в галузі соціальної роботи» (2020), що визначають єдині підходи до підготовки соціальних працівників. Стандартами окреслено вимоги до освітніх програм, змісту навчальних планів, взаємодії між закладами освіти та користувачами послуг (Семигіна, 2021).

Ґрунтовним дослідженням, яке розглядає процес професійної підготовки соціальних працівників, є праця С. Чернети «Теорія та практика підготовки майбутніх фахівців із соці-

альної роботи до надання соціальних послуг». Дослідниця обґрунтувала науково-теоретичні та практичні засади підготовки майбутніх фахівців із соціальної роботи до надання соціальних послуг та експериментально перевірила її ефективність (Чернета, 2023).

**Мета дослідження** – обґрунтувати потенціал навчальної дисципліни «Етика соціальної роботи» для формування професійно-етичної культури майбутнього соціального працівника, розкрити її значення для розвитку моральних цінностей, етичних принципів та компетентностей, необхідних для ефективної та відповідальної роботи у соціальній сфері.

**Виклад основного матеріалу дослідження.**

Професійна підготовка здобувачів вищої освіти зі спеціальності 231 Соціальна робота здійснюється відповідно до освітньо-професійної програми «Соціальна робота (Соціально-психологічне консультування)» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 231 Соціальна робота галузі знань 23 Соціальна робота, розробленої робочою групою кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. Програма спрямована на практичну соціальну роботу з різними категоріями населення на рівні громади шляхом надання соціальних послуг, зокрема соціально-психологічного консультування та соціальної медіації (Освітньо-професійна програма, 2024).

Освітньо-професійна програма передбачає вивчення обов'язкових та вибіркового компонент загальним обсягом 60 кредитів, а також включає практичну підготовку та атестацію.

Серед обов'язкових компонентів програми особливе значення для формування професійно-етичної культури майбутніх соціальних працівників має навчальна дисципліна «Етика соціальної роботи», яка викладається у другому семестрі першого курсу. Обсяг дисципліни становить 90 годин (3 кредити ЄКТС). З них 22 години відведено на лекції, 24 години – на практичні заняття та 44 години – на самостійну роботу й виконання індивідуального навчально-дослідного завдання. Завершується вивчення дисципліни заліком (Робоча програма, 2024).

Метою дисципліни є ознайомлення здобувачів вищої освіти із сукупністю моральних норм, що визначають етичні аспекти професійної поведінки, а також формування професійних

та особистісних якостей майбутніх соціальних працівників.

Завдання курсу спрямовані на:

- забезпечення здобувачів вищої освіти необхідними знаннями з основ професійної етики та розвиток навичок їх застосування на практиці;
- формування розуміння етичних принципів, що визначають професійну діяльність соціальних працівників;
- сприяння органічному поєднанню кваліфікації із моральними й духовними якостями, необхідними для діяльності в соціальній сфері;
- формування високої моральної відповідальності, готовності віддано виконувати свій професійний обов'язок із захисту прав людини (Робоча програма, 2024).

Відповідно до освітньо-професійної програми вивчення навчальної дисципліни «Етика соціальної роботи» покликане забезпечити формування інтегральної компетентності, яка передбачає здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов (Освітньо-професійна програма, 2024).

Також під час опанування дисципліни формуються наступні фахові компетентності:

- здатність ініціювати соціальні зміни, спрямовані на піднесення соціального добробуту;
- здатність виявляти і залучати ресурси організацій-партнерів з соціальної роботи для виконання завдань професійної діяльності;
- здатність оцінювати результати та якість професійної діяльності у сфері соціальної роботи;
- здатність до сприяння підвищенню добробуту і соціального захисту осіб, здійснення соціальної допомоги та надання підтримки тим, хто перебуває у складних життєвих обставинах;
- здатність визначати зміст, обсяг, умови та порядок надання соціальної послуги консультування та соціальної медіації (згідно «Державного стандарту соціальної послуги консультування»).

Окрема увага приділяється формуванню навичок soft skills:

- комунікабельність;
- вміння працювати в команді;
- комплексне розв’язання проблем;
- орієнтація на клієнтів;
- вміння попереджати, а в разі необхідності вирішувати конфлікти ситуації;
- володіння тайм-менеджментом.

Вивчення дисципліни спрямоване на досягнення таких результатів навчання:

- Встановлювати та підтримувати взаємини з клієнтами на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів соціальної роботи, надавати їм психологічну підтримку й наснажувати клієнтів.

- Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень.

- Володіти вмінням допомагати у врегулюванні конфліктів; ведення переговорів; опрацювання шляхів та умов розв’язання конфлікту.

Матеріал навчальної дисципліни структуровано в два змістові модулі:

1. Теоретичні основи етичних знань соціального працівника.

2. Етична культура соціального працівника.

Перша тема спрямована на ознайомлення здобувачів вищої освіти з метою та завданнями навчальної дисципліни «Етика соціальної роботи». У межах вивчення цієї теми здобувачі вищої освіти з’ясовують особливості етики як філософської науки, її основні категорії та аналізують специфіку етики соціальної роботи. Вони також визначають об’єкт, предмет, мету та завдання етики соціальної роботи.

Окрема тема присвячена історії становлення та розвитку етичних традицій соціальної роботи. Вивчення цього матеріалу дозволяє студентам простежити як під впливом соціальних, економічних, культурних чинників формувалися етичні традиції, а також усвідомити, що формування етичних принципів – це результат довготривалого процесу, і як цінність цих принципів впливала на якість життя людей в різні історичні періоди.

Професійність роботи соціального працівника визначається не лише рівнем теоретичної підготовки, а й сформованістю особистісних якостей серед яких особливе значення мають моральні якості. З вимогами до особистісних якостей студенти ознайомлюються під час

вивчення теми «Професійний портрет спеціаліста із соціальної роботи». Її опрацювання дає можливість здобувачам вищої освіти визначити власні сильні сторони та якості, що потребують розвитку.

Щоб відповідати вимогам професії та ефективно надавати допомогу клієнтам у соціального працівника мають бути сформовані такі якості як професійний обов’язок та професійна відповідальність. Ці аспекти розглядаються у темі «Деонтологія соціальної роботи», яка визначає вимоги до рівня професійної відповідальності. Під час вивчення цієї теми розглядається значення деонтології для підвищенні ефективності та якості діяльності соціального працівника.

Важливою складовою підготовки майбутніх соціальних працівників є вивчення теми «Законодавчо-нормативні документи як підґрунтя поведінки соціального працівника». У процесі викладання цієї теми обґрунтовується необхідність етичної регламентації діяльності соціальних працівників та акцентується увага на міжнародних та державних нормативних документах, що в тій чи іншій мірі регулюють діяльність фахівців соціальної сфери. Окрема увага приділена вивченню документу «Етичний кодекс спеціалістів із соціальної роботи (соціальних працівників і соціальних педагогів) України» (2005), який «націлює на здійснення соціальної роботи в багатьох функціональних сферах з метою розвитку потенціалу та можливостей особистості, а також і задоволення людських потреб» (Про затвердження Етичного кодексу, 2005). Оскільки документ базується на вітчизняному досвіді та міжнародних етичних принципах й стандартах соціальної роботи, то у межах вивчення теми аналізуються й основні положення документа «Етика соціальної роботи: принципи та стандарти» (1994), що був прийнятий Міжнародною Федерацією соціальних працівників (Етика соціальної роботи, 1994).

Вивчення «Глобальної декларації етичних принципів соціальної роботи» (2018) від Міжнародної асоціації шкіл соціальної роботи та Міжнародної федерації соціальних працівників допомагає студентам зрозуміти основні моральні вимоги до діяльності соціальних працівників, що визначені на міжнародному рівні. Обидві декларації акцентують увагу на дотри-

манні прав людини, справедливості та рівності (Семигіна, 2019).

Знання документів, які розглядаються як етичні кодекси, дозволяє майбутнім фахівцям зрозуміти свою роль у пропагуванні та дотриманні етичних принципів, ефективніше захищати інтереси вразливих категорій населення, зіставляючи свої дії з етичними нормами. Це також розвиває етичну свідомість у студентів і готовність працювати відповідно до міжнародних стандартів.

Важливим складником професійної діяльності соціального працівника є спілкування, яке забезпечує ефективну взаємодію з клієнтами, їх оточенням, колегами та представниками взаємодіючих організацій, сприяючи вирішенню складних соціальних проблем. Тому майбутній соціальний працівник повинен володіти знаннями з основ спілкування. У межах теми «Спілкування як важлива складова професійної діяльності соціального працівника» до розгляду пропонуються такі питання:

- скадові спілкування;
- комунікативний потенціал;
- аспекти спілкування: комунікативний, інтерактивний, перцептивний;
- емпатія, види та рівні емпатії;
- деформації у спілкуванні;
- прояви та фактори, що впливають на помилки у сприйнятті.

Професійність соціального працівника також передбачає знання культури поведінки та культура спілкування, а також знання принципів етикету, яких варто дотримуватися у соціальній роботі, що сприятиме налагодженню контакту, встановленню довіри та, як результат, позитивному вирішенню проблеми. Це також підвищує готовність клієнта до контакту та співпраці. На лекції студенти ознайомлюються з бар'єрами спілкування та типами слухання, визначають особливості їх використання в професійній діяльності, вивчають техніки професійного спілкування.

Окрема увага приділяється темі «Етичні засоби подолання конфліктів у діяльності соціального працівника», оскільки оволодіння культурою розв'язання конфлікту сприяє формуванню довіри та взаємоповаги, профілактиці конфліктних ситуацій та підтримці етичних стандартів взаємодії.

Знання особливостей професійно-етичної культури підвищують якість надання соціальних послуг та допомагають уникати етичних помилок, що позитивно впливає на професійний імідж соціального працівника. Водночас позитивний імідж окремих соціальних працівників як представників професії підвищує престиж професії у суспільстві та сприяє розвитку соціальної сфери.

Теоретичний матеріал, розглянутий на лекціях, слугує основою для практичних занять. Структура практичного заняття включає теоретичні питання для обговорення та завдання для самостійної роботи, виконання яких спрямоване на застосування набутих знань у реальних практичних ситуаціях. Запропоновані завдання сприяють активній участі студентів на парі, стимулюють їхнє самостійне мислення та творчий підхід до вирішення професійних завдань.

Практичні заняття розвивають здатність інтегрувати теоретичні знання з етики соціальної роботи в практичну діяльність. Для цього здобувачам вищої освіти пропонується розглянути проблемні ситуації, що можуть виникнути в роботі соціального працівника, та розробити можливі шляхи їх вирішення. Всебічний та поетапний аналіз запропонованих ситуацій дає можливість визначити можливі зони етичних проблем, які можуть виникнути під час виконання професійних обов'язків. Це сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти професійної етики, критичного мислення та здатності приймати обґрунтовані рішення в умовах реальних ситуацій.

Для самостійної роботи використовуються різноманітні форми: самостійне вивчення й поглиблене опрацювання тем навчальної дисципліни, підготовка повідомлення, коментування висловлювання, висловлення власної думки щодо запропонованої ситуації, з'ясування суті певних понять, формування певних правил взаємодії, підбір діагностичних методик, тестів та ін. На основі матеріалів лекцій та практичних занять студенти створюють портрет соціального працівника.

**Висновки і перспективи подальших досліджень.** Вивчення навчальної дисципліни «Етика соціальної роботи» забезпечує глибоке розуміння суті основних понять з етики соціальної роботи, формує розуміння та здатність застосовувати норми етичної поведінки в практичній діяльності, формує професійно-етичну

культуру, розвиває важливі професійні навички. Здобувачі вищої освіти також розвивають потребу у вдосконаленні особистісних якостей. Вивчення дисципліни сприяє підготовці висококваліфікованих фахівців, здатних діяти відповідально та ефективно з дотриманням

етичних норм, що забезпечує зростання рівня соціального захисту населення.

Перспективи подальших досліджень включають розробку методик та підходів до оцінювання рівня сформованості професійно-етичної культури майбутніх соціальних працівників.

#### ЛІТЕРАТУРА:

1. Етика соціальної роботи : принципи і стандарти. *Соціальна робота в Україні* : навч. посіб. / за ред. І. Д. Звереві, Г. М. Лактіонової. Київ, 2004. С. 243–249.
2. Зозуляк-Случик Р. В. Формування професійної етики майбутніх соціальних працівників в університетах : монографія. Івано-Франківськ : НАІР, 2019. 460 с.
3. Освітньо-професійна програма «Соціальна робота (Соціально-психологічне консультування)» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 231 Соціальна робота галузі знань 23 Соціальна робота. Освітня кваліфікація: Бакалавр з соціальної роботи. Умань, 2024.
4. Про затвердження Етичного кодексу спеціалістів із соціальної роботи України : наказ Міністерства України у справах молоді та спорту від 09.09.20051965. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1965643-05#Text> (дата звернення: 24.10.2024).
5. Робоча програма навчальної дисципліни «Етика соціальної роботи».
6. Семигіна Т. Нові глобальні етичні принципи соціальної роботи. *Вісник Академії праці, соціальних відносин і туризму*. 2019. № 1. С. 70–85. URL: [https://www.socosvita.kiev.ua/sites/default/files/Visnyk\\_1\\_2019--70-85.pdf](https://www.socosvita.kiev.ua/sites/default/files/Visnyk_1_2019--70-85.pdf) (дата звернення: 10.10.2024).
7. Семигіна Т. В. Глобальні стандарти підготовки соціальних працівників як ідеалістичне бачення розвитку освіти із соціальної роботи. *Репрезентація освітніх досягнень, мас-медіа та роль філології у сучасній системі наук* : колективна монографія (1-е вид.). / під ред. Каплек В. Г. Вінниця : Європейська наукова платформа, 2021. С. 75–84 URL: [https://www.researchgate.net/publication/348826393\\_GLOBALNI\\_STANDARTI\\_PIDGOTOVKI\\_SOCIALNIH\\_PRACIVNIKIV\\_AK\\_IDEALISTICNE\\_BACENNA\\_ROZVITKU\\_OSVITI\\_IZ\\_SOCIA](https://www.researchgate.net/publication/348826393_GLOBALNI_STANDARTI_PIDGOTOVKI_SOCIALNIH_PRACIVNIKIV_AK_IDEALISTICNE_BACENNA_ROZVITKU_OSVITI_IZ_SOCIA) (дата звернення: 20.10.2024).
8. Чернета С. Ю. Теорія та практика підготовки майбутніх фахівців із соціальної роботи до надання соціальних послуг : автореф. дис. на здобуття наук. ступ. д-ра пед. наук : 13.00.05. Полтава, 2023. 43 с.
9. Шевчук О. Основи цілісного гармонійного розвитку особистості майбутніх соціальних працівників у процесі професійної підготовки. *Збірник наукових праць*. 2018. Вип. 2. С. 254–263.
10. Шевчук О. Тренінгові технології навчання у професійній підготовці майбутніх соціальних працівників. *Соціальна робота та соціальна освіта*. 2019. Вип. 3. С. 142–148.

#### REFERENCES:

1. Zvyeryeva, I.D. & Laktionova, H.M. (Eds.) (2004). *Etyka sotsial'noyi roboty : pryntsyipy i standarty* [Ethics of Social Work: Principles and Standards] Sotsial'na robota v Ukraini : navch. posib. Kyiv [in Ukrainian].
2. Zozulyak-Sluchyk, R.V. (2019). *Formuvannya profesynoyi etyky maybutnikh sotsial'nykh pratsivnykiv v universytetakh* [Formation of Professional Ethics for Future Social Workers in Universities]. Kyiv [in Ukrainian].
3. *Osvitn'o-profesynna prohrama «Sotsial'na robota (Sotsial'no-psykholohichne konsul'tuvannya)» pershoho (bakalavrs'koho) rivnya vyshchoyi osvity za spetsial'nisty 231 Sotsial'na robota haluzi znan' 23 Sotsial'na robota. Osvitnya kvalifikatsiya: Bakalavr iz sotsial'noyi roboty (2024)* [Educational and Professional Program "Social Work (Social and Psychological Counseling)" for the First (Bachelor's) Level of Higher Education in Specialty 231 Social Work within the Field of Knowledge 23 Social Work. Educational Qualification: Bachelor of Social Work]. Uman'. [in Ukrainian].
4. *Pro zatverdzhennya Etychnoho kodeksu spetsialistiv iz sotsial'noyi roboty Ukrainy : nakaz Ministerstva Ukrainy u spravakh molodi ta sportu vid 09.09.2005. № 1965* [On the Approval of the Ethical Code of Specialists in Social Work in Ukraine: Order of the Ministry of Youth and Sports of Ukraine dated 09.09.2005 № 1965]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1965643-05#Text> (Last accessed: 24.10.2024) [in Ukrainian].
5. *Robocha prohrama navchal'noyi dystsypliny «Etyka sotsial'noyi roboty» (2024)* [Curriculum of the Academic Discipline «Ethics of Social Work»]. [in Ukrainian].
6. Semyhina, T. (2019) *Novi hlobal'ni etychni pryntsyipy sotsial'noyi roboty* [New Global Ethical Principles of Social Work]. *Visnyk Akademiyi pratsi, sotsial'nykh vidnosyn i turyzmu – Bulletin of the Academy of Labor, Social Relations, and Tourism, 1*. 70–85. Retrieved from: [https://www.socosvita.kiev.ua/sites/default/files/Visnyk\\_1\\_2019--70-85.pdf](https://www.socosvita.kiev.ua/sites/default/files/Visnyk_1_2019--70-85.pdf) (Last accessed: 10.10.2024) [in Ukrainian].

7. Semyhina, T.V. (2021) Hlobal'ni standarty pidhotovky sotsial'nykh pratsivnykiv yak ideal'ne bachennya rozvytku osvity iz sotsial'noyi roboty [Global Standards for Training Social Workers as an Idealistic Vision for the Development of Social Work Education]. Kaplak V. (Ed) *Reprezentatsiya osvitych dosyahnen', mas-media ta rol' filolohiyi v suchasniy systemi nauk: kolektyvna monohrafiya* (1-e vyd.). Vinnytsya: Yevropeys'ka naukova platforma, 75–84. Retrieved from: [https://www.researchgate.net/publication/348826393\\_GLOBALNI\\_STANDARTI\\_PIDGOTOVKI\\_SOCIALNIH\\_PRACIVNIKIV\\_AK\\_IDEALISTICNE\\_BACENNA\\_ROZVITKU\\_OSVITI\\_IZ\\_SOCIA](https://www.researchgate.net/publication/348826393_GLOBALNI_STANDARTI_PIDGOTOVKI_SOCIALNIH_PRACIVNIKIV_AK_IDEALISTICNE_BACENNA_ROZVITKU_OSVITI_IZ_SOCIA) (Last accessed: 20.10.2024) [in Ukrainian].
8. Cherneta, S.YU. (2023) Teoriya ta praktyka pidhotovky maybutnikh fakhivtsiv iz sotsial'noyi roboty do nadannya sotsial'nykh posluh [Theory and Practice of Training Future Social Work Specialists to Provide Social Services]. *Extended abstract of Doctor's Pedagogical Sciences*. Poltava [in Ukrainian].
9. Shevchuk O. (2018). Fundamentals of holistic harmonious personality development of future social workers in the process of professional training [Foundations of Holistic Harmonious Development of Future Social Workers' Personalities in the Process of Professional Training]. *Collection of scientific papers – Collection of Scientific Works*, 2. 254–63 [in Ukrainian].
10. Shevchuk, O. (2019). Training technologies of education in the professional training of future social workers [Training Technologies in the Professional Preparation of Future Social Workers]. *Social work and social education – Social Work and Social Education*, 3. 142–148 [in Ukrainian].